

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8 uri jutraj.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“

Z „Novičarjem“ vred:

za vse leto gl. 7.—
za pol leta „3.50“
za četrt „1.75“

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. — „Novičar“ pa po 2 nov.

EDINOST

Oglas in ostanila se računa po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, smrtnice itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piasza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piasza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč«

Grof Taaffe.

II.

Čujmo sedaj, kako sodi grof Taaffe o posamičnih strankah našega parlamenta, odnosno o namenih teh strank. Iz te sodbe izvaja menda grof Taaffe navodila svojemu postopanju glede na posamične skupine kakor tudi glede na skupni parlament.

V uvodu sestavka, priobčenega v „Contemporary Review-u“ ter omenjenega v prvem našem članku, pripoveduje nam članek o nastopnem dogodku:

„Bivši ministerski predsednik belgijski, Frère-Orban, pripoveduje, da je bil pred leti na Dunaju. Gledajoč z galerije poslanske zbornice v dvorano, mu je grof Taaffe — na stavljeno vprašanje, kje da sede liberalci in kje konservativci? — podal sledeča pojasnila: „Pomešani so vse križem; ker imamo vladi prijazne liberalce in vladi prijazne konservativce, opozicijske liberalce in opozicijske konservativce, potem take liberalce in take konservativce, ki ne gredo, kakor sebični angelji Dantejevi, ni z vlado ni z opozicijo, ampak, ki gledajo le na-se.“ Oprt na ta odgovor Taaffejev razmišlja gori omenjeni angleški list prečudno zmedene narodnostne in strankarske odnose v avstrijskem parlamentu. Pravi namreč: „Tu imamo močno državi zvesto stranko Poljakov, zahtevajočo, da se razširi avtonomija Galicije; starorusinsko stranko, katera hoče osvoboditi narodnost svojo iz poljskega nadvladja ter si priboriti samoupravo; dalje Mladorusine, ki sočuvstvujejo sicer s svojim narodom, a glasujejo s Poljaki; potem Mladočehe, kateri bi celó hoteli zrušiti državno jedrnatost avstrijsko, ustanoviti samostalno državo česko ter uvesti Rusiji prijazno vnanjo politiko. Mladočehe sami se dele v dve stranki: v realiste in idealiste, koji pa glasujejo

zložno proti vladi ter se moralno naslanjajo na vnanje sovražnike državi. Potem je razločevati Staročehe, ki se love za istimi idejmi, katere pa bi hoteli pribarantati od države polagoma, kos za kosom. Za temi je omenjati nemške levice, te najjačje stranke v zbornici, ki je ustavoverna in sovražna česki samoupravi ter se vojskuje proti klerikalizmu. Dalmatinski Slovani bi hoteli uničiti italijanski živelj prebivalstva ter zasnovati jugoslovansko državo. Obratno bi hoteli dalmatinski Italijani spraviti iz sveta njih sodeželane slovanske narodnosti. Potem imamo nemške nacionalce, škileče v nemško državo. Antisemite, katerim niti pekel ni zadosti vroč za Žide, nemške klerikalce, ki so najprvo katoliki in potem še le patrijotje in bi hoteli v Avstriji zasnovati teokracijo (božjo vlado) ter se bore za to, da se zopet oživi posvetna vlada papeštva; krščanske socialiste, ki bi hoteli preobnoviti vso državo na jedni sami podlagi, in slednjič Hrvate, ki bi hoteli obnoviti kraljestvo Zvonimirjevo iz dežela: Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Bosna in Hercegovina. Vsi ti najrazličnejši življenjski nameni in zunanji ter stremijo po tem, da iztisnejo iz vlade kolikor mogoče koncesij za podporo, koje jej privoščajo od slučaja do slučaja. Ako bi hoteli vladati veliko državo s takim neokretnim parlamentarnim strojem, sestavljenim iz tako različnih delov, bilo bi to skoro istotako brezpametno, kakor da bi hoteli z lopato ure popravljanje.“

Tako je čitati v listu „Contemporary Review.“

Grof Taaffe in njegov angleški prijatelj nista povedala nič novega: saj vemo vsi, da naš parlamentarizem niti senca ni

tega, kar bi moral biti. Grof Taaffe je se svojim označenjem hotel naslikati onemoglost našega zastopa, in mi mu moramo — dasi neradi — le pritrditi. Naš parlament nima nikake lastne volje, še manje pa moči, izvajati jo. Naš parlament ne daje navodil vladi — kakor se to dogaja povsod drugod —, ampak čaka vedno, da mu pridejo navodila od — vlade. Zato pa ima prav angleški novinar, ako trdi, da v Avstriji nimamo ničesar drugega konstitucionalnega nego — ime. Le žal, da grof Taaffe ni hotel povedati vzroka, zakaj da so odnosi v zbornici avstrijski tako zmedeni. In ta vzrok mu je znan prav dobro, saj je nedavno sam namignil nanj, ko je zaklical levičarjem: „... gospodje prezirajo, da pri nas v Avstriji je še nekaj vmes — in to je narodnost“. Da, to je rak-rana na telesu našega parlamentarizma, da stranke niso razvrščene po političnih načelih, ampak vidimo, kakor pravi grof Taaffe, vse pisano pomešano: vladne liberalce, in vladne konservativce, liberalne opozicijske in konservativne opozicijske itd. Razvrščena strank po političnih načelih pa ni pričakovati dotlej, dokler se ne reši narodno vprašanje. In dosledno ni nade, da bi se ojačil naš parlament, dokler se ne uvede popolna jednako pravnost vseh narodnostij. Narodno vprašanje ovira, da se nikakor ne moreta tesno združiti slovanski in nemški konservativci, ali pa česki in nemški liberalci. Narodnost je dandanes za vero najdragocenejši zaklad in kadar gre za narodna vprašanja, morajo zastopniki jedne in iste narodnosti — tudi če so si sicer politični nasprotniki — postopati soglasno. Moč narodnostne ideje je tako silna — in naj to nekateri naši politiki zanikujejo kolikor hočejo —, da mora vsak vesten zastopnik naroda, saj za trenutek, podrediti svoje politično prepričanje narodni koristi, to pa

dotlej, dokler se ne reši narodno vprašanje. V tej okolnosti je iskati vzroka, zakaj se v našem parlamentu glasuje vse križem, ne pa po velikih političnih skupinah.

Priznali smo, da je grof Taaffe dobro označil nezdrave in zmedene odnose v parlamentu avstrijskem, ali morala, kakor si jo izvaja on — sodeč po razmišljanju angleškega novinarja — iz teh razmer, je povsem zgrešena, kajti moti se zelo, ako se nadeja, da se dajo vse te homatije odpraviti z — absolutizmom. Ako meni tako, kaže, da pač pozna onemoglost avstrijskega parlamenta, nikakor pa ne moči narodne ideje.

Naše šolske razmere.

(Govoril posl. V. Spinčić v 191. seji državnega zbora dne 28. januarja 1893. l.)

(Konec)

Pri nas bi bilo vprašati za menenje šolske občine, ki skrbe za materijalne potrebe šol, in deželni odbor, ki plačuje učitelje, razsodi pa deželni šolski svet, ki ni vezan na izrečena mnenja in ki ne more razsojati po svoji volji, ampak mora ostati pri tem v mejah, določenih mu po zakonu. (Dobro! mej somišljeniki.) Te meje zakona so označene v členu 19. (Jako dobro! mej somišljeniki.)

Z ozirom na veljavne zakonske določbe in z ozirom na pedagogično-didaktična načela, katerih ne more premeniti noben zakon in noben ukaz, so šolska oblastva ne samo opravičena, ampak tudi vezana določiti učnim jezikom tisti jezik, kateri govori dotični narod v dotični šolski občini. Odločilno besedo ima torej deželno šolsko oblastvo, dež. šolski svet, in če je v Istri, v Trstu in v Gorici, kakor rečeno, na tisoče otrok slovenske in hrvat-

PODLISTEK.

Božič na Angleškem.

(Iz W. Irvinga „knjige črtic“ preložil V.)

II.

Sveti večer.

(Dalje.)

Rešetka je bila vzeta iz obsežnega, daleč naprej stoječega kamina, in naredila je prostora ognju od lesa. Sredi njega je tlela ogromna kladja in poganjala iskre ter dajala od sebe volik tok vročine in gorkote. Kakor sem zvedel, bil je to božični štor, katerega je dal squire vsaki božični večer navlačit po starodavni navadi noter spraviti in zažgati.

V resnici je bilo zanimljivo videti starega squirea, sedečega v dednem naslonjaču poleg gostoljubne leve njegovih prednikov, kako se je, kakor solnce v sestavi premične, oziral ter odseval v vsako srce gorkoto in dobrovoljnost. Celo pes, iztegnen ležeč mu pri nogah, pogledal je, kadar se je leno drugače ulegel in zajčjal, ljubeznivo svojemu gospodarju v obraz, z repom pomahal proti tlom ter se zopet iztegnil, da bi zaspal, zaupajoč v dobro postrežbo in varstvo. V pravi gostoljubnosti skrita je nekova dobrosrčnost, ki se

ne da popisati; a človek jo čuti neposredno, tujca na mah delajočo domačega. Jaz sem jedva par minut sedel pri prijaznem ognjišču vrlega starega kavalirja, in že sem se tako čutil domačega, kakor bi bil ud rodbine.

Ne dolgo po najinem dohodu napovedalo se je, da je večerja na mizi. Prirejena je bila v prostorni hrastovi sobi; njen paž svetil se je od voska in okrog in okrog visele so z bodečimi palmami in bršljanom okrašene podobne pradedov. Razven navadnih lučij stali sta dve veliki voščeni sveči, zvani božični luči, na svetlo polirani jedilni mizi mej rodbinsko srebrnino. Miza je bila na prebitek obložena s tečno hrano; toda squire je jedel samo frumentij, iz pšeničnega kolača, z mnogimi dišavami v mleku kuhano jed, katera je bila v starih časih na aveti večer običajna jestvina. Jaz sem bil zelo srečen, da sem pri obedu videl mojo najljubšo in najboljšo jed, na drobno sesekano paštetino meso. Ker sem je našel povsem ukusno, pozdravil sem je z vsem tistim ognjem, s katerim navadno vsprejememo starega in jako dobrodošlega znanca.

Veselost družbe je vrlo poviševal humor ekscentrične osebe, katero je gospod Bracebridge vedno ogovarjal s čudnim imenom „mojster Simon“. Bil je čokat, ročen

možiček z obrazom premetenega samca. Njegov nos je bil vzbočen kakor papigin kljun in obličeje je kazalo sledi od osepnic ter bilo neprestano suho rudeče, kakor pozebel list v jeseni. Imel je jako bistro in živo oko ter se znal vesti tako šaljivo in zvito poredno, da se mu človek ni mogel ustavljati. Kakor je vse kazalo, imeli so ga v družini za dovtipneža, uganjal je z damami burke ter vzbujal neznansko veselost s svojim namigovanjem na stare dogodke, nad katerimi pa se jaz, ne poznajoč rodbinske kronike, nisem mogel razveseljovati. Videl sem, da mu je bila največja slast, mej večerjo mlado dekle poleg sebe vzdržavati v neprestanem, zadrževanem smehu, dasiravno se je bala karajočih pogledov svoje matere, ki jej je sedela nasproti. Bil je v istini ljubljeneč mlajšega dela družbe, ki se je smijala vsemu, kar je rekel ali storil in pri vsaki izpremeni njegovega obraza. Jaz se temu nisem smel čuditi, kajti morali so ga imeti za čudež dovršenosti. Znal je oponašati Pavliho in Judito, s pomočjo žgane gobe in roba iz svoje roke narediti staro babo in iz pomaranče izrezati tako smešno karikaturu, da je mladina smehu hotela popokati.

Fran Bracebridge mi je na kratko razodel njegovo zgodovino. Bil je star sramec z malimi, nezavisnimi dohodki, ki so

pod skrbnim gospodarstvom morali zadostovati vsem potrebam njegovim. Sukal se je skozi rodbinsko sestavo kakor blodeča zvezda repatica v svojem tekališču, pohajajoč zdaj ta, zdaj oni čisto udaljeni odrastek, kakor na Angleškem čisto delajo gospodje, imejoči mnoga znanstva, a pičlo imetje. Imel je veselo, svežo čud, ki je vedno uživala sedanjost. Vedno menjavaje kraja in družbe oviralo je, da si ni pridobil tistih nevéčnih, neprenosljivih navad, katere svet tako neumljeno očita starim samcem. Bil je popolna rodbinska kronika, ker mu je bilo znano rodoslovje, zgodovina in vzajemni zakoni cele hiše Bracebridge-ov, kar ga je jako omililo starim ljudem; bil je čestilec vseh starejših dam in postarnih devic, katere so ga po navadi še zmirom imele za mladega, ob enem pa igralec pri otrokih, tako, da v krogu, v katerem se je gibal, ni bilo priljubljenejše osebe, nego je bil gospod Simon Bracebridge. Zadnje leta je skoro vedno bival pri squire-u, kateremu je bil vse, napravljajoč mu sosebno s tem posebno veselje, da se je ujemal z njegovo trmo glede starih časov ter imel vsak čas pripravljenih par starih pesnij, ki so bile prikladne za vsak slučaj. Ta naposled imenovani talent dal nam je takoj poskusiti, kajti jedva je bila miza prirejena in

ške narodnosti, kateri nimajo šol, tako je tega krivo samo deželno šolsko oblastvo. Tudi pri imenovanjih in sploh pri vseh šolskih rečeh ima dež. šolski svet prvo besedo. Navedem naj za to nekaj primerov. Poznam učitelja, ki uči na šoli, katera je hrvatsko-italijanska, akoprav je tam samo dvajset otrok, zmernih hrvatskega in italijanskega jezika, nad sto otrok pa ume samo hrvatski. Ta učitelj ni usposobljen za definitivno mesto na hrvatski šoli. Imenujem naj tudi kraj; zove se Roč. Poznam pa tudi učitelja v Št. Petru v Šumi v pazinskem okraju; ta je torej nastavljen na hrvatski šoli, na kateri se uči tudi italijanščina, a le kot učni predmet, in temu učitelju se je odreklo definitivno imenovanje, ker nima iz italijanščine uradnega usposobljenja. (Čujte! na desni.) Oglasil se je torej za skušnjo, jo prav dobro prebil in zopet prosil definitivnega nameščenja. Krajni šolski svet in občina sta ga tudi nasvetovali, okrajni šolski svet ga je dobro kvalificiral, a deželni odbor ga ni prezentiral in deželni šolski svet se je tudi pokazal onemoglega. Poznam nekega učitelja, kateri je bil tekom let že večkrat tožen radi moralnih in agitatorskih prestopkov. (Klici: Kupoval je glasove!) Deželni šolski svet je bil primoran predlagati, naj se dotični učitelj premesti, (Klici: Tako!) a deželni odbor se ni oziral na ta nasvet in mož uči še danes na isti šoli, v največje pohujšanje prebivalstva. V Pazinu razpisano je bilo pred nekaj leti mesto voditelja na italijanski šoli. Oglasilo se je deset prosilcev in občinsko načelnštvo in krajni šolski svet stavila sta v zmislu pravice, pristoječe jima po zakonu, ternapredlog in nasvetovala tri učitelje, katere ni bilo iz nobenega uzroka izključiti, kateri so bili vsi usposobljeni za italijanske šole in vrh tega še za pouk hrvatskega jezika, jeden mej njimi celo za meščanske šole.

Deželni odbor, kateremu pristojna prezentacija, ni hotel nikogar prezentirati, in deželni šolski svet, kateremu pristojna pravo imenovanja — on je na dekretih vedno podpisan — ni nikogar imenoval, baje zato, ker ni bil nihče prezentiran. Ako torej deželni odbor nikogar ne prezentira, ako ne izvrši svoje pravice, naj se deželni šolski svet odpove pravici imenovanja!! Če torej deželni odbor nikogar ne prezentira, ni smeti nikogar imenovati. Rekurs zoper to naredbo je visoko naučno ministerstvo odbilo.

V Koperskem okraju mi je znan učitelj, ki je bil zadnji čas vled ovadeb in pisarjenja raznih Italijanov samo zato predstavljn na drugo mesto, ker je v svoji čisto slovenski občini glasoval za sloven-

donešeno vino z dišavami in druge letnemu času primerne pijače, že so mojstra Simona naprosili, naj zapoje kako dobro staro božično pesen. Jeden hip se je pomišljal, potem pa je z leskečimi očmi in nikakor ne slabim glasom, ki je le časih kakor zvoki počene cev ušel v falset, zakrožil staro, neumno pesen:

Ker je božični dan
Danes nam praznován,
Voljno pokličite
Glasno soséde vse!
Kadar pa pridejo,
K mizi naj sédejo,
In se k večerji povabijo,
Da zimske nadlôge pozabijo. itd.

Večerja je slehernega udobrovoljila. Iz sobe za posle poklicali so starega harfenista, ki je ves večer tam brenkal ter si bil odividno malo privoščil squirovega doma kuhanega piva. Bil je, kakor so mi povedali, nekakšen pristavek gospodarstva. Čeprav je bil po vnanjem vaščan, bilo ga je vender čede najti v squirovi kuhinji nego li v njegovi hiši, ker je stari gospod rad slišal „harfo v sobani“.

(Dalje prih.)

sko in ne za italijansko stranko. (Čujte! Čujte! mej somišljeniki.)

Poznam tudi učitelja, kateremu je okrajni šolski svet izrekel grajo samo zato, ker je podpisal oklice na volilce, v katerem se je tem priporočalo, naj se ne udeležé volitev, občinskih volitev v Pulju. Hotel se je pritožiti, podpisal je tudi pritožbo, a ta ni bila vzprejeta. Tistih občinskih volitev udeležil se je pa ravnatelj gimnazije in član dež. šolskega sveta jako živahno, bil je celo član volilskega odbora neke stranke, podpisal je več oklicev in je še danes na svojem mestu ter dobi najbrž še ne kako odlikovanje, pa vsaj kako nagrado za svoje delovanje.

Gospôda moja! Navajal sem sama fakta in se skliceval na nekatere zakonske določbe, sodbo pa prepuščam vsem poštenjakom in vsem pravičnim možem. Iz tega, kar sem povedal, je razvidno, da se hoče na Primorskem in sploh pri Slovencih in Hrvatih pôtem šole to doseči, kar nekateriki govoré, pišejo in tiskajo, da hoče učna uprava Hrvat in Slovence polagoma ponemčiti in poitalijančiti. Prvi korak je neobligatni pouk v nemškem jeziku — zato se dajejo remuneracije; drugi korak je obligatni pouk v nemškem jeziku; tretji korak je nemščina kot učni jezik za nekatere predmete v višjih tečajih, četrti korak nemščina kot učni jezik za vse predmete začeni s tretjem tečajem, peti in zadnji korak pa so popolnoma nemške ljudske šole tudi v slovenskih kmetskih občinah. (Tako je!) V mestih najprej vojaške ljudske šole za civiliste, potem nemške državne ljudske šole, a konečno se prisilijo mesta kakor Ljubljana, da ustanové nemške ljudske šole.

Prav tako je tudi z moškimi in ženskimi učiteljišči: nemščina kot obligatni učni predmet v Dalmaciji; nemščina kot učni jezik za nekatere predmete in naposled popolnoma nemška učiteljišča. Takisto je tudi na gimnazijah; v Dalmaciji je nemščina obligatni učni predmet; na Kranjskem in v Mariboru se poučujejo nekateri predmeti v nemškem jeziku, drugod pa se poučujejo vsi predmeti nemški. Še huje je na realkah, kjer se samo nemški uči, izvzemši Dalmacijo, kjer je nemščina učni predmet. Na trgovinskih šolah, na visokih šolah, na vseučilišnih in tehničnih visokih šolah je izključno nemščina učni jezik. Hrvat in Slovenec v Primorju je na voljo dano, da obiskujejo nemške ali italijanske šole (Jako dobro! mej somišljeniki.), dočim zamorejo obiskovati samo italijanske trgovinske akademije in italijanske navtične šole v Trstu, Lošinju, Kotoru in Dubrovniku.

To, gospôda moja, je popis razmer, v katerih se nahajajo Hrvati in Slovenci v Primorju gledé šol, iz tega je vidno posestno stanje Hrvatov in Slovencev z ozirom na učilišča, posestno stanje, katero hočejo ohraniti nekatere stranke te visoke zbornice, sklicuje se pri tem na Najvišji prestolni nagovor.

Ti gospodje so beati possidentes; oni imajo vse, kar si želé, imajo več, kakor jim gre po zakonu in sicer v škodo drugim narodom. zlasti pa Hrvatom in Slovencem, (Jako dobro! mej somišljeniki.), vrh tega pa zahtevajo, naj to Hrvati in Slovenci še odobravajo (Dobro! Jako dobro! mej somišljeniki) in naj hrvatski in slovenski poslanci ne silijo na premembo,

Gospodje pozabljajo, da Najvišji prestolni nagovor ne izključuje ustavno zajamčene ravnopravnosti, da jo celo izrecno naglašá in predpostavlja.

Najvišji prestolni nagovor ni razveljavil ravnopravnosti, zajamčene v državnih osnovnih zakonih, ne prikrajšuje Hrvatom in Slovencem pristojéjih jim pravic, katerim se ti nikdar ne bodo odpovedali. (Odobranje mej somišljeniki.)

Voljni so žrtvovati za slavo dinastije in za moč monarhije vse sile; voljni so sodelovati pri delih za povzdigo materijelnega blagostanja, a svojih narodnih in državnopravnih pravic ne bodo nikdar po-

zabili (Dobro! Dobro! mej somišljeniki.) in se ne bodo nikdar zadovoljili s sedanjimi narodnostnimi razmerami; nikdar ne bodo odobravali šolskih razmer, vled katerih se narod nemči in italijanči (Tako je! mej somišljeniki), ker bi s tem sodelovali zoper interese dinastije in zoper interese monarhije, ker bi s tem postali sokrivci pri poskusu, umoriti lastni narod. (Viharno odobranje mej somišljeniki.)

Za naučno upravo, katera ne da našemu narodu tega, kar daje drugim narodom v polni meri, tega, kar pristojna našemu narodu, za kar plačuje; za troške, s pomočjo katerih se raznaročuje naš narod, zato ne bomo glasovali jaz in moji ožji somišljeniki. (Živahno odobranje in ploskanje mej somišljeniki.)

DOPISI.

V Gorici, dne 30. januarja 1893. Nisem mislil, da sem o naših trgovskih razmerah tako dobro podučen. Določno sem rekel v svojem dopisu z dne 5. t. m. v 5. št. cenjene „Edinosti“: „Mi jim pa zabavljamo, ker nam ne morejo enako postreči kot naši nasprotniki“, in glej! kakor da se je bal dopisnik z dne 21. t. m. v 7. šte. „Edinosti“, da bi mi kdo veroval, oglasil se je z novimi zabavljicami, s kojimi neizmerno škoduje našim trgovcem in obrtnikom. Sedaj je pa lahko ves svet prepričan, da sem resnico sporočal in v seli me, da mi ni treba tega dokazovati.

Posebno čudno se mi zdi, da gospod dopisnik pravi, da naši trgovci grešijo proti geslu: „Svoji k svojim“; da grešijo proti trgovski uljudnosti, ter da zahtevajo, da jim moramo vsak „švindlar“ vkupovati pod narodno krinko. — A tega mi vendar ne more očitati nikdo, da bi bil jaz kedaj rekel, da imamo samo dobre trgovce. Rekel sem, da se pritožujejo vsi narodni trgovci in obrtniki, kar priznava g. dopisnik sam, in če so vsi, so gotovo tudi oni, ki so pošteni in uljudni, in ki niso pričeli trgovine ali obrti s tako malim kapitalom kot dopisnik misli. Vsaj tako bi se dalo logično sklepati.

Gosp. dopisnik pravi, da ako bi vse objavil, bi gotovo ne bilo ljubo trgovcem; a mi pravimo, da tudi drugim ne bi bilo ljubo, ako bi trgovci vse objavili. Verujte mi, da se naši trgovci uljudnejše vedejo, nego naši nasprotniki, ki nas vedno zmerjajo se „sclaf“. Mogoče želi g. dopisnik, da bi se naši narodni trgovci tako vedli, kot oni trgovci nekje tam pri škofiji, ki ga podpirajo Slovenci iz dežele in mesta, a je neki dan piamonoša, ki mu je, slučajno slovenski govoreč, podal nekaj pisem, ozmerjal se pridevkom „sclaf“ v pričo občinstva. Kako bi se pozdelo vam, gosp. dopisnik, ako bi pričeli tako postopati naši trgovci? Pomislite vendar, koga da zagovarjate v svojem dopisu.

Res je, da je za trgovce, kot za vsacega družega najbolje, da molčijo, ker že pregovor pravi: „Molčanje je zlato, a govorjenje le srebro“. Kaj jim pa hočemo, če nečajo molčati! Jaz sem tega menenja: poslušajmo jih, kjer vidimo, da imajo prav! Pomagajmo jim, ker tudi oni nam pomagajo mnogo. Gotovo boče to bolje, nego da jih kar na kol obsodimo po g. dopisnikovem mnenji.

Prav ima gosp. dopisnik, da se niti trgovci sami ne podpirajo dovelj. Tudi jaz sem mislil to objaviti in sam ne vem, kako je bilo mogoče, da mi je to v peresu ostalo. Verujte mi, da sem vesel, če nisem družega dosegel se svojim dopisom nego to, da ste Vi povedali, kar sem jaz pozabil, in hvaležen hočem biti tudi „Edinosti“, da je nama dovolila prostor. Torej trgovci in obrtniki, zapomnite si dobro, kar vam je rekel g. dopisnik! Podpirajte se najprvo sami in potem zahtevajte, da vas bodo drugi podpirali! Ako je pa med vami kedo, ki bi se ne držal tega načela, objavite ga, da ga izbrisemo izmed narodnih trgovcev!

Ne morem si kaj, da ne bi še nekaj omenil glede cen. Nečem se prepirati o tem, ali naši trgovci dražje ali ceneje prodajajo, nego naši nasprotniki; a želel bi bil, da mi gosp. dopisnik odgovori na sledeča vprašanja: Zakaj so vsi slovenski časniki in knjige dražje nego li laške ali nemške? Zakaj se morajo plačevati inse-rati v slovenskih listih dražje nego v ptujih? Ali so vled tega slovenski izdajatelji „švindlarji“? Zakaj se smejo pritoževati slovenski listi, ako so premalo podpirani, smejo celo malo poropotati na razne narodnjake, in zakaj ne bi se smeli tako pritožiti tudi slovenski trgovci in obrtniki? Ta vprašanja premislite malo g. dopisnik, in videli bodeče, da je bil moj dopis na pravem mestu, če tudi je nekoliko podregnil v sršenovo gnezdo.

(Konec prih.)

Dekani 19. februarja 1893. — „Da se resnica bolj spozna, je treba čuti dva zvoná“. Opirajoč se na ta, že stari, a veljavni rek, prosimo blagohotne čitatelje cenjene „Edinosti“, naj bi blagovolili pozornost prečitati te vrstice, da jim bode mogoče po vrednosti oceniti zadnji dopis iz Dekani, koji se nikakor ne vjema z resnico. Ker pa je resnica Bogu in ljudem draga, ter, da se laž in zavijanje prave istine v kolikor mogoče omeji, usojamo si omenjeni dopis iz Dekani osvetliti s sledečimi podatki.

V omenjenem dopisu pravi g. dopisnik, da pred sedmimi leti smo imeli občinsko starešinstvo, kojemu načelu je bil mož, nadžupan, ki je ljubil svoj narod in jezik, ki ga je mati učila. Dalje se bere v istem dopisu: „Pred tremi leti pa je bil v starešinstvo izvoljen mož — koji ne ljubi svojega naroda, kakor ga ni ljubil še nikdar; ne ljubi svojega materijega jezika itd.“ — Usojamo si prašati blagohotne čitatelje in tudi g. dopisnika cenjene „Edinosti“: „Če je bil prejani nadžupan tako strašno rodoljuben in ta novi nadžupan tako grozno nerodoljuben, prašam Vas g. dopisnik, čemu ste pa delali na to, da se izpodnese stol onemu tako hvaljenemu in rodoljubnemu županu, stol, na kojega ste z vso svojo silo, z vso svojo zagovornostjo, eleganco in vsestransko agitacijo postavili nerodoljubnega župana, kakor sami pravite? Je-li to častno od Vas g. dopisnik? Seveda, Vi pravite, da se je sedanji g. nadžupan prilizoval nekaterim, da so agitovali zanj. Ojoj!! Pojte, pojte! Sami veste najbolje, kako ste obletali okoli njega, naj bi za božjo voljo vprejel „nadžupanstvo“, sami najbolje veste, kako ste agitovali in govorili proti prejšnjemu „rodoljubnemu“ nadžupanu, kojemu zdaj branite čelo in prsi. — Kaj pa da, mislili ste, da Vas bo novi nadžupan koj imenoval tajnikom, ali — ali — novi „nerodoljubni“ župan bil je toli neveden, da se mu ni zdelo po pameti, postaviti tajnikom tako obširne občine moža, koji ni skazal niti toliko sposobnosti, da bi vedel v redu držati svojih lastnih, niti osebnih zadev.

To je, kaj ne!? Ali pustimo šalo! Pravite, kako da je prejani nadžupan ljubil jezik, ki ga je mati učila. Dobro vem, da Vi g. dopisnik sami ne verujete tega, kar ste napisali. In res! Ali se to pravi ljubiti jezik materin, ako se v svoji lastni družini vedno in vedno klepeta in smolári le italijanski, ali nemški, tako, da se poštemu rodoljubu kar gnusi!! Kako pa je sč sedanjim nadžupanom v tem oziru? Glej! Kakor noč in dan! Sami pravite, da niti ne umé italijanski. Ravno vled tega se pri njem nikdar ne sliši niti besedice italijanske, kar se seveda vsem nam srčno dopada. To človeku dobro dč, to nas povzdiguje. Kedo pa ljubi rod svoj, ali oni, koji gleda le nase, ali pa oni, koji gleda in strogo pazi na to, kako se upravlja z uovci, katere narod s krvavimi žulji doprinaša v občinsko blagajno!? — Morda ljubi svoj narod oni, koji se je in se še vedno upira prosveti svojega naroda s tem,

da mu ne privođi potrebnih šol in izobrazbe, ali oni, koji skrbi, da se ustanovljajo nove in razširjajo že obstoječe šole v naši občini? — In ravno to dela in v svojo dolednostjo izvršuje ravno naš sedanji g. nadžupan, kateri zasluži od nas vseh vso čast in hvalo.

Ker se ravno bližajo občinske volitve, kakor pravi g. dopisnik, nadajamo se, in vemo z vso gotovostjo, da bodo vedeli vsi zavedni volilei ločiti ljuliko od pšenice, vedeli bodo in že vedó, kdo jim je pravi, odkritosrčni prijatelj, skrbni oče in gospodar, ter kdo njih — — — zapeljivec!

Ako gospodu dopisniku ne zadostuje navedeno, lahko mu, kedar-koli hoče, postrežemo s fakti in številkami.

— ziga.

Iz Zagreba. Naš deželni zbor sklenil je 16. t. m. svoje kratko, mrtvo, slabo-plodno zasedanje, ter odšel na nedoločeni čas na počitnice. Če se ozremo na njegovo delovanje, ne moremo biti z njim zadovoljni. Rešil je proračun, postavil o lovu, zaščiti ptic, o kužni bolezni goveje živine in ... gotovi smo. Opozicija storila je vestno svojo dolžnost pri proračunski debati in z interpelacijami. Ali odkritosrčno povem, da se je močno pogrešala pri tem zasedanju eminentna moč inteligencije „Obozrovo“ stranke, naj reče kdo, kar hoče. Dr. Frank se je res odlikoval v proračunski debati, tudi Starčević M. in Jakčin. Barčić in Polnegović pa v interpelacijah. Kakor sem Vam že poročal, interpeloval je Barčić o reški gimnaziji in zdaj pri koncu zasedanja o propadanju mornarstva v hrvaškem Primorju, Polnegović pa o turški občinski ali mestni upravi v Kostanjici. Obe te interpelaciji ilustrujete v prav žalostnem svetlu sedanji sistem. Ali slaba je korist od interpelacij, ker na nekatere vlada kar nične odgovori, na nekatere pa le toliko, da stvar ni taka, kakor je pravil interpelant — čeravno je ta navel fakta —, a mameluki večine vzemo vsaki odgovor vlade na znanje.

Sedanji ban grof Khuen Hedervary govori v zboru navadno mnogo, ali ne me vprašati „kaj“ in „kako?“ — Od Raucha pa (do Hedervarya poznam vse bane. Rauch ni govoril, samo delal, ali kar je storil, bilo je pogubno za Hrvatsko. Banski namestnik Vakanović in ban Bedeković bila sta prava birokrata. Mažuranić sicer ni bil dovolj energičen, ali bil je pravi hrv. ban, kateri je nosil v svojih praih za svojo hrv. domovino živo čutečo srce; in kar je delal in govoril, vse je šlo iz tega plemenitega srca. Naj še mimogrede tudi to povem, da tako majestetičnega dostojanstvenika, kakor je bil ban Mažuranić, v svojem življenju nisem videl. Kdor ga je videl pri svečanem odprtju hrv. vseučilišča, ne pozabi ga nikdar. Pejačević v zboru ni nikdar govoril, ker se jezika ni bil zmožen. Za njega je govoril njegov doglavnik Živković, on pa je igral kavalirja. Hedervary mnogo in rad govori; ali svojimi govori, v katerih je precej nesanih dovtipov, neresnic ali logičkih salto mortalo v prepogosto le „otrobe veže“. Tudi je marljiv delavec v vinogradu madžarske državne ideje. On je pravi antipod vsem bivšemu banu Mažuraniću. Ta je bil naobrazen in pravi hrv. patrijot. Pri Hedervaryu te naobrazbe ni, a patrijot je le madžarski. Zadnji čas je začel celo neki separatizem sejati med Hrvatsko in Slavonijo. Zakaj? — „Divide et impera“ je razlog.

Hrvatski narod je sicer dovolj zaveden in probujen, in gotovo bi vsaki drzni naskok na njega narodnost z vso odločnostjo odbil. To dobro vedo njegovi nasprotniki, za to ga kar drzno ne napadajo. Ali meni se zdi, da so si izbrali drugo, bolj nevarno metodo, s katero mislijo Hrvate oslabiti in po malem raznaroditi. Ta metoda je počasna infiltracija madžarske državne misli. Ker se pa to tako lahko ne opravi, meče se ljudstvu

sladek, dobrodejen pesek v oči. Da nevedem primer. Ko je umrl grško-zedinjeni škof Hranilović v Križevcih, postavil je sedanji ban na to mesto madžara Drohobeckega. Ta še ni prav zasedel svojega sedeža, že so ga v Zagrebu izvolili za ravnatelja glasbenega zavoda. Se ve, da so to storili uradniki, kateri so v večini in kateri so dobili povelje. Da se narod ne bi togotil in jezil, začel je Drohobeck deliti vsote različnim društvom, samo da dobi ime „dobročinitelja“, in da se duhovi umire. Ko se to zgodi, pa bode na tihem infiltriral madžarsko idejo. Kakor mi je pravil neki duhoven, delal je s početka ravno tako pokojni Mihalović, a potem so šli njegovi dohodki v Madžarsko, za katero je delal in čutil. — Tedaj: „Vidaetis, Croatae, ne quid detrimenti patria capiat!“ —

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanska zbornica. V seji dne 18. t. m. se je nadaljevala razprava o proračunu pravosodnega ministerstva. Besedo je dobil prvi generalni govornik „proti“ posl. dr. Herold, izjavljajoč, da ne pri-demo nikakor do miru v nijedni stroki državne uprave, dokler se ne rešijo posamična narodna vprašanja. Govornik protestuje proti očitani ministru Schönborna, kakor da so Mladočehi zasedjali združbe mej narodom. Narod česki se je moral braniti proti takim imenovanjem spravi in proti dunajskim punktacijam, odpor mej narodom je moral nastati, ako se je narod hotel ohraniti. Na poziv ministra Schönborna, da naj bi namreč Mladočehi stavili določene predloge za spravo z Nemci, odgovarja govornik, da naj se uvede enakost pri imenovanju sodnikov in vsi sodniki naj bodo vešč obeh deželnih jezikov. To je gotovo konkreten predlog. Govornik omenja na to znane naredbe predsednika najvišjemu sodišču. Pojasnilo pravosodnega ministra v tej zadevi ni zadovoljilo nikogar. Ako je g. minister obvezen, braniti uradnike, so pa še vedje važnosti za vlado in državo slovanski narodi Avstrije, in po takem je bila njegova dolžnost braniti slovanski jezik pred napadom predsednika najvišjemu sodišču. Govornik protestuje obširno in najodločneje proti izrazu „ptuji jeziki“, nahajajočem se v večkrat omenjeni naredbi, ter zahteva, da se prekliče ta naredba. „Mi zahtevamo — pravi dr. Herold — enakopravnost za obe narodnosti na Češkem. Mi smo toliko neskrumni, da čutimo v sebi prepričanje in moč, da smo čisto jednaki Nemcem v Češki, kar se tiče inteligencije in delavnosti. — Za Heroldom je govoril generalni govornik „za“, posl. dr. Jacques. Poslednji je seveda zagovarjal naredbo predsednika Stremayerja. Na to so sledili razni „popravki“, mej temi tudi popravek dra. Laginja, naperjen proti trditvam poslanca Kuenburga, namreč: da v Avstriji nimamo italijanskih provincij. — Naslednja seja je bila v ponedeljek, pri kateri so v sprejeli proračun pravosodnega ministerstva ter so zapričeli razpravo o proračunu finančnega ministerstva.

V seji dne 20. t. m. naglašal je finančni minister blagonošno delovanje davkov, ako so isti primerno in pravično razdeljeni. V tej seji je interpeloval poslanec dr. Laginja radi škode, koju trpi vinska trgovina v Istri po trgovinski pogodbi z Italijo.

Vnanje države.

Italijanski poslanec De Zerbi, proti kateremu se je vršila preiskava radi sleparij pri rimski banki, je umrl v zaporu.

Portugalsko ministerstvo je odstopilo.

Angleška zbornica je že v sprejela v prvem branji predlogo o samoupravi Irske. Izjalovila se je nada angleških konservativcev, da ob tej pred-

logi nastane razdor v večini, kajti skoro gotovo je, da jo v sprejme zbornica tudi v drugem branji. V gosposki zbornici ne pojde stvar seveda tako gladko, ker imajo konservativci večino. Potem bode Gladstone prisiljen apelirati na narod.

Različne vesti.

Njena ces. visokost nadvojvodinja Valerija je povila sina.

Papežev jubilej. Povodom papeževga jubileja poklonila so se v nedeljo o poludne prevzvišenemu vladiki tržaškemu predsedništvu političnega društva „Edinost“, „Slavjanske čitalnice“, „Del. podp. društva“, „Trž. podpornega in bralnega društva“, „Vesilesile“ in „Gospodarskega društva“ v Škedenji, ter moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, da v imenu imenovanih društvo izrečejo najiskreneje čestitke sv. Očetu povodom njegovega jubileja. V imenu te skupne deputacije je nagovoril prevzvišenega vladiko predsednik pol. društva „Edinost“, g. prof. Mate Mandić. Premisljivi škof vsprejeli so deputacijo izvenredno prijazno in zatrjaajoč, da jih posebno veseli to udanostno izjave cerkvi vedno zvestih Slovencev. Obljubili so, da hočejo primer-nim potem to sporočiti v Rim. V cerkvi sv. Justa je bila slovesna pontifikalna maša, koje so se udeležili razni dostojanstveniki z gospodom namestnikom na čelu ter toliko ljudstva, da je bila cerkev prenapolnjena. — Papeževa slavnost vršila se je v nedeljo kaj slovesno po vsem širnem svotu. Častitali so avstrijski in nemški cesar, ruski car, knez črnogorski, zvezni svet švicarski. Odposlanika avstrijskega cesarja — grof Revertera in vitez Grubissich —, izročila sta včeraj sv. Očetu darilo in lastnoročno pismo cesarjevo. Ruski car in sultan sta tudi doposlala posebni darili. Osebito so bile slavnosti v Rimu uprav velikanske. Sv. Oče je daroval av. mašo v cerkvi sv. Petra, pri maši je bilo nad 60.000 ljudij. Vsi navzoči pozdravljali so jubilanta neopisnim navdušenjem. Po sv. maši je sv. Oče blagoslovil vso navzočo množico ter jej podelil popolen odpustek. Ko je odhajal iz cerkve, ponovile so se navdušene ovacije. Pred cerkvijo je bila zbrana nebrojna množica.

Iz Barkovelj se nam poroča: Naše selo je slavilo na poseben način škofovsko petdesetletnico papeža Leona XIII. — V soboto dne 18. t. m. zvečer je bilo vse selo lepo razsvetljeno, le malo je bilo hiš, koje so ostale v temi. — Tujcem, kateri so si ogledali z zvedavostjo to razsvetljavo, opomniti je, da je bila ista napravljena po okoličinah, — kateri se zavedajo i svojega naroda. — Zopet nov dokaz vsakomur, da kjer propada narodnost, kjer se širi divja italijanska kletev — tam bi zastoj iskali verskega prepričanja in udanosti do sv. cerkve.

Slovenska ljudska šola pri sv. Jakobu priredi jutri, v četrtek, kratko svečanost v slavo 50letnega škofovanja Leva XIII. Spored: 1. Sveta maša s petjem ob 8½. 2. Slavnostni govor — J. Sila kous. nadz. in katehet zavoda. 3. Hymna Leonu XIII. poje IV. razred. 4. Slava Levu XIII., deklamuje M. Dobrila. 5. Cesarska, poje otroški zbor. 6. Delitev podobice visokega slavljenca.

Grof Hohenwart in klub Poljakov. Dne 19. t. m. došel je grof Hohenwarth v sejo kluba Poljakov, da se osebno zahvali na čestitkah tega kluba povodom njegove (Hohenwartove) sedemdesetletnice. Ob tej priliki je izrekel grof Hohenwart nado, da se ohranijo prijateljski odnošaji mej obema kluboma ter da simpatije Poljakov tudi v bodočnosti ne bi veljale samo njegovi osebi, ampak vsemu klubu. Načelnik kluba Poljakov, vitez Jaworski, je naglašal, da Poljaki nikdar ne

pozabijo dobrot, kojih so bili deležni pod vlado Hohenwartovo. Na to je imenovani klub priredil Hohenwartu navdušeno ovacijo.

Imenovanje. Namestnik primorski je imenoval konceptnega praktikanta pri tukajšnjem redarstvenem vodstvu, Morica Linhart, konceptistom.

Tržaški mestni svet je imel sinoči svojo sejo, o kateri spregovorimo prihodnjič.

Potrjen zakon. Presvitli cesar je potrdil zakon, sklenjen v poslednjem zasedanju dež. z bora tržaškega, s katerim se podeljuje pravica javnosti tržaškim bolnicam za nalezljive bolezni.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so plesalci „Del. podpornega društva“ 4 gld. 7 kr. — Veljaki pri igri in en „kibic“ 2 gld. 60 kr.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je darovala g. Eliza Dolenceva 3 gld. 30 kr.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti je nabrala deputacija okoličanov pri gosp. drž. poslancu Ivanu Nabergoju 8 gld.

Popravek k darilom sv. Cirila in Metoda. V zadnji številki „Edinosti“ vrinola se je neljuba tiskarska pomota in sicer pri notici o darilih družbe sv. Cirila in Metoda, kjer se ima glasiti da sta K. in J. podarila 2 gld. 80 kr. in ne 9 gld. 80 kr.

Redni občni zbor „Tržaškega podp. in bralnega društva“ bode v nedeljo dne 5. marca ob 3. uri popol. v društvenih prostorih (via Stadion 19). Dnevni red priobčimo prihodnjič. — Letni računi se že tiskajo ter se razpošljejo še ta teden.

K občnemu zboru tržaške ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, zbralo se je dovoljno število družabnic. Za danes omenjamo le: Točno ob 3. uri pričelo se je zborovanje. Gospa predsednica predstavi zbranim družabnicam vladnega zastopnika g. dr. Litnerja. Na to prečita g.čna tajnica svoje poročilo, katero se odobri kakor tudi poročilo blagajnične. — K točki: „posamezni predlogi in želje“ oglasi se g. K. Ponikvarjeva se željo, da postane ženska naša podružnica pokroviteljica. Predlog se sprejme z veseljem. — K točki: „volitev novega načelnštva“ oglasi se g.čna M. Kariž ter pravi, da je iz poročila razvidno, kako marljivo je deloval dosednji odbor, izkaže naj se mu torej priznanje s tem, da se ga enoglasno zopet voli voli. Izvoljene so: G.čna Natalija Truden prvomestnica, g.čna Karla Ponikvar namestnica, g.čna Marica Nadlišek tajnica, g.čna Josipina Delkin namestnica, g.čna Ljudmila Mankoč blagajnica, g.čna Marija Abram namestnica. — Poročila se tiskajo s poročili sl. možke podružnice.

Zahvala. Odbor „Dijaške kuhinje“ se zahvaljuje najprisrčneje vrlemu rodoljubu in poznanemu dobrotniku, velespoštovanemu gospodu Franu Kalistru na veledušnem daru 50 gld. Bog plati!

Družba sv. Mohorja. Vse one, ki se žele vpisati v to družbo, opozarjamo, da se jim je v ta namen zglasiti do 28. t. m. pri društvenem poverjeniku, veleč. gosp. V. Carl-u.

Iz Nabrežine se nam piše: Gospod Hrabroslav Volarič si je pridobil se svojim sodelovanjem pri obeh naših veselicah velike zasluge za naše društvo ter se jako priljubil vsem. V znak hvaležnosti mu priredimo dne 25. t. m. pevski večer v gostilni g. Ivana Grudna. K obilni udeležbi so povabljeni vsi udje društva „Nabrežina“.

V okrajni zastop Celjski so volile kmetske občine vseh 9 narodnih kandidatov, mej temi tudi državna poslanca Vošnjaka in Gregorca. Ker imajo naši večino, se baje Nemci ne bodo udeleževali sej.

Naša skladišča. V seji proračunskega odseka posl. zbornice dne 18. februvarja so prišla v razgovor tudi naša javna skladišča. Posl. Menger je konsta-

toval, da se pri javnih skladiščih tržiških nahajajo veliki nedostatk. V teh skladiščih imajo stranke po 6- do 7-krat več stroškov nego v skladiščih reških. Mnogo trdrek, osobito iz Heilbronna in družih mest obrnilo se je v Trst, a videči velike prednosti v skladiščih reških, obrnili so se tjakaj. Nedostatke je treba odpraviti, da ne bode trpelo mesto tržiško najobčutnejše.

Visoka starost. Včeraj je umrla v ulici Via Media št. 21 bivačica Neža Dubič v starosti 102 let.

Poskus samomora. V ponedeljek predpoludne pognal si je tiskar Viktor Majonica svinčenko v trebuh z namenom usmrtiti se. Prenesli so ga v bolnico.

Nagle smrti umrl je v Trstu trgovec z usnjem Tomaž Javornik z Vrhnik. Pri uhođu hiše Androna Romagna zadela ga je kap, da je bil takoj mrtev. Denar in listine, kar jih je imel pri sebi, spravila je policija. Truplo so prenesli v mrtvašnico k sv. Justu.

SVOJI K SVOJIM!

E. Šverljuga, brivec v *Stadion št. 1*, priporoča se slav. občinstvu za *blagohotno obiskovanje*. Cl.

Društvena krčma

Rojanskega posejilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin „Rojanskega posejilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 41--104

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini, številka 2, se priporoča tržiški slovenski gospodi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovjši pariški in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 26--52

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosiča neverjetno v ceno. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Te-desco“ v ulici „Casserna“, glavni shajališči tržiških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Pivarna Lavrenčič via Rossetti (nasproti lekarne E. Leitenburg) priporočuje svoja izborna isterska vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter v stanovanje postavljen; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. — Čistitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso)). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanin blagom, meko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gep- pa št. 18 poleg kavarne „Universo“ priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem Cl. JAKOB KUMAR

Krasne uzorce zasebnikom pošilja zastoj in franko.

Bogate knjige z uzorci, kakoršnih še ni bilo, za krojače nefrankovano. Jaz ne popuščam za 2¹/₂, ali 3¹/₂ goldinarjev pri metru, ne dajem daril krojačem, kakor to dela konkurenca na račun zadnje roke, ampak imam le trdne in čiste cene, tako, da mora kupiti vsak zasebnik dobro in ceno. Prosim torej zahtevati le moje knjige z uzorci. Svarim tudi pred pismi konkurence, ponujajoč dvakrat toliko popustka.

SNOVJI ZA OBLEKE.

Peruvin in doskling za čistito duhovščino, predpisane snovi za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterane, ognjegasce, telovadce, livreje, sukna za biljarde in igralne mise, preproge za vozove, loden neprimenčen za lovsko suknjo, snovij za prti, potne ogrtače od gld. 4-14 itd. — Kdor hoče kupiti vredno, pošteno, trajno, čisto volneno sukneno blago, ne pa dober kupcunje, ki so komaj toliko vredna, kolikor se plača krojaču, obrne naj se do

IVANA STIKAROFSKY v BRNU (v tem Manchesteru Avstrije)

Največja zaloga fabriškega sukna, v vrednosti milijona gld.

Da pojasnim velikost in zmoglost izjavljam, da moja roka združuje največje izvašanje sukna v Evropi, izdelovanje kamgarnov, potrebnih za krojače in veliko književnic le za lastne namene. Da se prepriča o vsem tem, prosim slavne občinstvo, da si, kadar mu prilika nanes, ogleda velikanske prostore mojih prodajalnic, kjer ima posla 150 ljudi.

Pošilja se le po poštne povzetju. Dopolnjuje se v nemškem, češkem, ogrskem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku. 24-3 24-1

Alojzij Suppanz

urar, Corso št. 39. 22-104

Prodaja in popravlja ure.

24-3 24-1

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-52 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelok. Lak za kočije, z Angleskega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-4 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	10.754.306 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.612.910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	33.594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	200.000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A)	163.786 21
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B)	137.573 85
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	250.000—
Občna rezerva dobičkov	1.127.605 98

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, br. 3 (v lastnej hiši.)

Teodor Slabanja

srebar V GORICI (Görz) ulica Morelli 17

se priporoča pred. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: monstrance, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovjših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorajo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji predastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stali. Ilustrovani cenik franko.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštine franko! 4-24

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12. ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-12. ure dop. Obrestni na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12. ure opoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Ekomptuje menjice domicillirane na tržiškem trgu po 31/2%.

Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po 5%.

višje zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 4 1/2%.

Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obrestni po dogovoru.

TRST, 23. Aprila 1892

4-24

Franca Potočnika gostilna

„Andemo de Franz“ v ulici Ireneo se priporoča slavnemu občinstvu Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo Cl.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je

otvoril svojo „osmico“,

v kateri se toči izvrstno domače črno in belo vino lastnega pridelka ter se priporoča za mnogobrojen obisk. 3-2

Greta, 14. svečana 1893.

Lovro Gombač.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljni naklonjenosti slavnemu občinstvu. ponižni 104-48

P. Favero.

Petronio & Madalena

(naslednika A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporočata svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svoje bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla.

EPILEPSIJA (božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisuči morejo dokazati ta čudezni vspeh znanstva. —

Natančna poročila s povratno marko je pošiljati: 12-8

„Office Sanitas“ Paris

30. Faubourg Montmartre.

Glenn bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazebr zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrie me izlečiti rabljenjem

NADARENH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

81 godina sjajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapaloh nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Vujla se paziti od varalica, koji je ponacinaju. Zato treba urjek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntisnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 noć. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 18-52

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plućni in bronhijalni katar, Dobiya se v odlikovani lekarni. 14-104

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg

Poštne pošiljkatve izvršujejo se neutegoma.

Kdor ima

loterijske srečke

na naj se abonuje in naj jih da pregledati pri

ZOLDAN-U,

pisarna za pregledovanje vseh žrebanj v Trstu, jedina te vrste v avstro-ogerski državi in v inozemstvu.

Premnogo je še izžrebanih glavnih dobičkov, ki niso dvigneni, in ako se ne dvignejo o pravem času, izgubljeni so neizogibno.

[5 kr. za srečko, za večje število Plačati je naprej po pogodbi. — Kdor hoče, da se (mu skozi v s leto objavlja na na dom, kadar zadene kaka srečka, plača od 50 kr. višje.

V mesecu januarju se je našlo (93) triindeset sreček, ki so zadele že pred leti in sicer za to, ker njih posestniki niso vedeli o tem.

Pisarna je nasproti cerkve „Rosario“ št. 1, J. n. N.B. Tiste srečke, ki nimajo pečata Zoldenovega in dotičnega datuma, se niso pregledale pri njem. 4-4